

Huvudman: Stockholms kommun
hjulstagrundskola@edu.stockholm.se

2022-07-01
Dnr 2020:5416

Rektor: Bassem Jerbi
bassem.jerbi@edu.stockholm.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för
kvalitet i undervisningen i moderna språk –
undervisning för kommunikativ förmåga vid
Hjulsta grundskola i Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Hjulsta grundskola. Syftet är att granska kvaliteten i några delar av undervisningen i moderna språk (i språken franska, spanska och tyska) – undervisning för kommunikativ förmåga inom ramen för språkval i grundskolan. Granskningen omfattar 30 grundskolor spridda över landet. Ett fåtal av skolorna erbjuder moderna språk via fjärrundervisning.

Granskningen ska besvara två frågeställningar:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen i moderna språk eleverna möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga (produktion och interaktion) så att de kan använda målspråket i olika sammanhang?
2. I vilken utsträckning skapar skolan förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet som ger eleverna reella möjligheter att fullfölja sina studier i moderna språk?

Detta beslut avser Hjulsta grundskola i Stockholms kommun. Skolinspektionen har genomfört fyra lektionsobservationer i språken spanska och franska. Dessutom har intervjuer med elever, lärare och rektor genomförts. Granskningen genomfördes 18-20 maj och 16 juni 2022 av utredarna Lena Knutsson, Maria Lundström och Anna Wide. Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudmannen. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolor som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under februari 2023.

Fakta om verksamheten

Hjulsta grundskola är en kommunal skola i Stockholms kommun belägen i Tensta som erbjuder undervisning från förskoleklass till årskurs 9. På skolan går ca 360 elever varav ca 160 i årskurserna 7 till 9. Skolan leds av en rektor. Skolan erbjuder de moderna språken spanska och franska. Tyska har tidigare erbjudits men det var få elever som valde språket och huvudmannen har därför beslutat att inte erbjuda tyska som språkval.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen vilket beskrivs i bilaga 1 Bedömningsområden. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men att utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. Skolinspektionen begär också en skriftlig redovisning av åtgärder av huvudmannen. Om Skolinspektionen bedömer att skolan uppfyller kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hjulsta grundskola i följande utsträckning:

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i moderna språk i Hjulsta grundskola i flera delar ger eleverna möjlighet att utveckla sin kommunikativa förmåga men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna möjlighet till gemensam planering där de kan se till att undervisningen avseende utveckling av elevernas kommunikativa förmåga vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i moderna språk i Hjulsta grundskola skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet i moderna språk i flera delar men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp undervisningen i moderna språk för att säkerställa att undervisningen främjar att elever fullföljer sina språkstudier.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2022-12-20 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till: lena.knutsson@skolinspektionen.se.
Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2020:5416) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område. I slutet på varje område finns en sammanfattande bedömning.

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

I detta område granskas om undervisningen i moderna språk ger eleverna möjlighet att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Det handlar bland annat om att eleverna får möjlighet att formulera sig och samspela med andra i tal och skrift samt lära sig att anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare.

Undervisningsidén kring kommunikation behöver utvecklas

Granskningen visar att lärarna strävar efter att med sin undervisning ge eleverna redskap för att kunna kommunicera på målspråken utifrån enskilda elevers förutsättningar. Lärarna har inte en gemensam idé kring hur eleverna ska utveckla en allsidig kommunikativ förmåga utan det skiljer sig åt mellan de olika språken. Granskningen visar även att det ingår i skolans undervisning att ge eleverna en interkulturell kompetens. Återkoppling från eleverna används inte alltid för att utveckla undervisningen.

Undervisningsidén kring kommunikativ förmåga skiljer sig åt mellan språken

Vid lärarintervjun framkommer att lärarna inte gemensamt har diskuterat hur de ska planera organisera och genomföra undervisningen för att utveckla den kommunikativa förmågan på målspråket.

Båda lärarna beskriver att målet med språkundervisningen är att eleverna ska kunna prata och kommunicera på målspråket. En av lärarna beskriver att hen utgår från fyra arbetsområden per år, som större teman, med tydliga kommunikativa mål. I arbetsområdet avgör läraren vad eleverna ska arbeta med utifrån en funktionell syn, exempelvis ska grammatiken finnas med i undervisningen utifrån funktion beskriver hen. Grammatiken är inte målet utan endast en funktion för att eleverna ska kunna skriva, prata och förstå, förklarar läraren. Hen använder ett läromedel som grund men beskriver att det finns många övningar som går ut på att använda ord och fraser och grammatik i läromedlet men inte så många övningar som har fokus på kommunikation och att språket ska användas. Hen beskriver att hen tidigare drivit ett forskningsprojekt: "Från monolog till dialog", om hur man får elever att prata. Hen är forskare inom språkdidaktiska fältet och beskriver hur hen nu arbetar utifrån variationsteoretiska perspektiv för att utveckla undervisningen och framför allt kring frågan hur eleverna förstår innehållet.

Den andra läraren som nyss börjat på skolan beskriver att hen fortfarande håller på att ta reda på vad eleverna kan. Hen har som mål att målspråket ska pratas mycket i klassrummet. Eleverna ska kunna använda språket när de åker på semester, beskriver läraren och har en skriftlig planering av vad eleverna behöver kommunicera kring i de olika årskurserna. I tidigare samarbeten med lärare på andra skolor har hen kommit fram till vad eleverna ska kunna i de olika årskurserna.

Eleverna berättar att undervisningen är varierad och strukturerad. Det står alltid på tavlan vad dagens lektion kommer att innehålla och planeringen ligger på skolans digitala plattform. Det framkommer dock att eleverna som läser de olika språken har olika syn på som är viktigast att lära sig i språkundervisningen. I det ena språket säger eleverna att det är bra att kunna språk för att kunna kommunicera med andra och att det är viktigast att kunna presentera sig själv och göra sig förstådd. I det andra språket säger eleverna att det är viktigt att kunna språk för att kommunicera och lyfter fram att grammatiken är viktigast, de säger att de utvecklar språket genom grammatiken.

Generellt sett tycker elever att det är bra att kunna flera språk för det kan öppna nya möjligheter inte minst när man reser eller om man vill söka anställning i något land där målspråket talas. Flera elever berättar att de läser språket de valt för ett framtida yrke och att de kanske inte kommer att arbeta i Sverige. Andra elever berättar att de har familjemedlemmar som kan språket och därför vill lära sig det för att de kan få hjälp i studierna eller att de då kan prata med släktingar. Flera elever berättar att om man lär sig ett nytt språk kan det senare vara enklare att lära sig ytterligare ett annat språk. Några beskriver att de kan arabiska och att det finns många likheter mellan arabiska och franska språket som de har nytta av när de ska lära sig franska. En annan elev berättar om att hen kan italienska och att det är bra när hen ska lära sig spanska. Eleverna säger att det är bra att kunna många språk för det utvecklar ordförrådet.

De skillnader som finns mellan språklärarnas undervisningsfokus syns även vid lektionsbesöken. I det ena språket sker mycket kommunikation på målspråket fritt och spontant, medan det andra språket fokuserade undervisningen mer på grammatiska konstruktioner och att läsa upp i förväg nedskrivna presentationer.

Lärarna berättar att de för tillfället inte har någon möjlighet att samplanera eftersom en av lärarna endast är på skolan två dagar i veckan. Nu träffas lärarna i moderna språk främst i informella samtal då de hinner. Under nästa läsår kommer de att tillhöra ett ämneslag där lärare i engelska och moderna språk ingår. Ämneslaget kommer att träffas i stort sett varje vecka och båda lärarna i moderna språk ska då ha möjlighet att medverka.

Rektorn säger att hen tycker att språket ska vara ett verktyg för att kommunicera och att funktionen är det viktiga. Grammatiken kommer med genom att eleverna vill göra sig förstådda och kunna kommunicera, resonerar rektorn. Båda lärarna har kommunikationen som mål med undervisningen men hen upplever dock att det är

en skillnad på hur det tar sig uttryck i de olika lärarnas undervisning. Nästa termin har de planerat för att språklärarna ska ha möjlighet att träffas regelbundet. Rektorn och lärarna har diskuterat att minska på föreläsningar om grammatik under lektionerna och istället arbeta mer med kommunikationen, berättar rektorn.

Arbete med interkulturell kompetens ingår i undervisningen

Eleverna berättar om att de brukar prata om hur skolan är i olika länder och jämför med skolan i Sverige. De beskriver också att de arbetat med platser i världen där målspråket talas och om kultur och levnadssätt i de olika länderna.

Lärarna beskriver att de ofta visar på skillnader mellan olika länder där målspråket talas och hur vanor och levnadssätt skiljer sig åt. Eleverna får lära sig att höra skillnad och förstå olika dialekter. Lärarna betonar att det är viktigt att inte enbart ha ett Europeiskt perspektiv utan att inkludera andra platser i världen där målspråket talas och varför det just talas på dessa platser. Eleverna får fördjupa sig i olika länder där målspråket talas och få en förståelse för landets kultur och historia. Lärarna beskriver också att det är viktigt att ta upp hur man anpassar språket till olika personer i olika kulturer. Eleverna behöver kunna använda språket rätt, och inte uttrycka sig fel och vara oartig vilket hämmar kommunikationen, berättar lärarna.

Rektorn är inte så insatt i hur lärarna arbetar med att inkludera ett interkulturellt perspektiv i språkundervisningen men utgår från att lärarna arbetar med det. Hen berättar att skolans elever redan har kännedom om många olika kulturer eftersom skolan har elever med ursprung från många olika länder och kulturer.

Under Skolinspektionens lektionsobservationer finns det inslag där eleverna behöver fundera över hur de uttrycker sig beroende på vem de kommunicerar med. Om de ska kommunicera med någon de inte känner behöver de formulera sig på ett annat sätt jämfört med om de pratar med en kompis.

Återkoppling från eleverna används inte alltid för att utveckla undervisningen

Eleverna beskriver att lärarna inte efterfrågar vad de tycker om undervisningen eller utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. I ett av målspråken har de haft många olika lärare och eleverna har inte varit så nöjda med undervisningen tidigare. Nu tycker de att de lär sig mycket och att läraren anpassar undervisningen till vad de behöver. Därför kan de inte vara med och påverka så mycket, beskriver eleverna.

Lärarna beskriver att eleverna inte får vara med och utvärdera undervisningen. Eleverna påverkar istället undervisningen genom att lärarna tar hänsyn till vad eleverna behöver och vad eleverna talar om vad de har för behov. En av lärarna berättar att eleverna talar om när något är svårt och vad de behöver mer övning i eller vad läraren kan hjälpa till med. Eleverna utvärderar sina provresultat flera gånger under året då de också får uttrycka vad de behöver hjälp med, vad de behöver träna mer på eller vad läraren kan göra annorlunda. Den andra läraren beskriver att

eleverna är delaktiga och kan påverka undervisningen genom att vara med att berätta vad de gjort tidigare eller vad de vill lära sig. Eftersom hen är ny på skolan är det mycket nytt och fokus har varit att försöka få en överblick över eleverna och deras kunskaper.

Lärarna reflekterar ofta över det egna arbetet och hur det kan utvecklas, beskriver de. Däremot har lärarna inte haft möjlighet att träffas för att planera och utveckla undervisningen tillsammans eftersom de inte har haft någon schemalagd planeringstid tillsammans under våren. Till höstterminen kommer båda att kunna vara med i arbetslagets träffar varje vecka, då de ska arbeta med att utveckla undervisningen och fokusera på elevernas lärande.

Rektorn beskriver att lektorn i moderna språk som också är en av lärarna i moderna språk, är med i ledningsgruppen i flera sammanhang. Rektorn säger att hen därför är förvissad om att utvecklingen av undervisningen av moderna språk kommer att fortgå. Något annat uppföljningsarbete sker inte av rektorn. Det kommer att finnas schemalagd tid för lärarna i moderna språk till hösten där lärarna kan arbeta med det tillsammans. För tillfället bestämmer lärarna själva hur de vill träffas, berättar rektorn. Hur mycket eleverna kan vara med och påverka undervisningen vet inte rektorn så mycket om men tänker att det vore intressant att låta eleverna svara på enkätfrågor om undervisningen i moderna språk.

Vardaglig målspråksanvändning skiljer sig åt mellan språken

Granskningen visar att elevernas möjlighet att använda målspråket på ett vardagligt och verklighetsnära sätt varierar mellan språken.

Eleverna berättar att de får möjlighet att använda målspråken i vardagsnära situationer exempelvis att kommunicera muntligt i par, mindre grupper och i helklass. I ett av språken är dialoger och samtal ofta förberedda eller utgår från en mall som eleverna får öva efter och sedan får de presentera muntligt för klassen. Någon gång har de övat på att prata och fråga varandra frågor med hjälp av lappar med olika frågor på. Eleverna berättar att läraren pratar målspråket men översätter ofta till svenska. Under lektionerna brukar läraren ha en genomgång kring grammatik och sedan får eleverna göra övningar kring det innehållet. Eleverna läser en text från textboken, översätter och skriver ner ord och ha läxförhör på glosorna, beskriver eleverna.

I det andra språket får eleverna prata mer fritt beskriver eleverna, men säger att det kan vara svårt. Eleverna har fått träna på vanliga klassrumsfraser så att de kan fråga efter olika saker under lektionerna på målspråket, berättar de. Just nu jobbar de med kroppsdelar och med bilder som eleverna ska beskriva muntligt. När det gäller skriftliga uppgifter i samma språk så brukar läraren skriva ner vad som ska vara med i texten och visar eleverna exempeltexter så de vet hur de ska skriva en bra text, berättar eleverna. De skriver ett utkast och sedan rättar läraren och de får sedan bearbeta texterna igen. De brukar inte skriva så långa texter, berättar eleverna.

Vid Skolinspektionens lektionsobservationer framträder skillnader avseende användandet av målspråket i klassrummet. I det ena språket pratar både läraren och eleverna målspråket i mycket stor utsträckning medan svenska dominerar klassrums-samtalet i det andra språket.

En lärare beskriver att hen måste vara aktiv som lärare och styra arbetet i klassrummet för att få eleverna att prata målspråket. Läraren försöker arrangera situationer som exempelvis att eleverna ska gå till skolsköterskan, köpa kläder eller någon situation som eleverna kan hamna i och som känns verklighetsnära och vardaglig för eleverna. Läraren behöver skapa de situationerna för eleverna och stötta och hjälpa eleverna med innehållet, beskriver läraren. Det blir autentiskt i någon mån för eleverna, berättar läraren. Det är ett generellt problem med språkundervisningen, språkanvändningen blir inte fullt autentiskt i ett klassrum, förklarar läraren. Därför behöver läraren konstruera sådana situationer för eleverna, säger läraren.

Den andra läraren beskriver att hen använder samtalskort med olika ämnen, för att eleverna ska få öva på att använda målspråket. Under dagens lektion fick eleverna beskriva hur de såg ut, berättar läraren. Eleverna fick skriva ner hur de såg ut och sedan bygger de på texten med exempelvis kläder och familj. Sedan fick de beskriva sig själva muntligt för klasskamraterna med hjälp av sin text. Eleverna behöver hjälpmedel och det gäller att träna och öva, berättar läraren.

När det gäller skriftlig produktion beskriver en lärare att hen arbetar med exempeltexter på olika nivåer. Tillsammans diskuterar läraren och eleverna vad som är skillnaden mellan en bra text, en bättre text och en riktigt bra text. I diskussionerna med eleverna är främst innehållet i texten i fokus och därefter variation i språket och sist korrekthet gällande stavning och grammatik, berättar läraren. Budskapet och innehållet i texten är viktigast.

Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer fick eleverna öva på att ge varandra vägbeskrivningar i klassrummet. Olika platser fanns markerade i klassrummet med hjälp av skyltar. Innan eleverna fick fråga varandra om vägen och ge varandra instruktioner hur de skulle ta sig till de olika platserna i klassrummet övade de tillsammans med läraren på olika prepositioner och uttryck de kunde använda sig av. Det är nästan enbart målspråket som används av både elever och lärare även om läraren förklarar och översätter till svenska någon gång. Eleverna får möjlighet att förbereda sig innan de ska redovisa muntligt för andra. Det finns stöd i form av användbara uttryck som skrivits upp på tavlan. Läraren förklarar på målspråket genom att exemplifiera och sätta in begreppen i ett sammanhang. Eleverna försöker att uttrycka det de vill och behöver på målspråket och de utgår inte från ett manus eller mall för samtalet. Vid en annan observation i ett annat språk ges inte eleverna några tillfällen att prata på målspråket utan det är främst eget tyst arbete som förekommer under lektionen.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med lärarna i moderna språk aktivt arbeta med att välja och använda arbetsformer som ger alla elever

goda förutsättningar till att interagera med varandra och med läraren i undervisningen på målspråket. Alla elever behöver känna att de vill och vågar använda sig av målspråket så att de kan förstå och tolka innehållet och kommunicera.

Lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov

Granskningen visar att lärarna uppmärksammar elevernas behov av både stöd och utmaningar samt att de anpassar undervisningen efter det men att lärarna inte alltid efterfrågar deras synpunkter gällande innehållet.

Eleverna beskriver att de inte är med och påverkar innehållet i undervisningen utan det är främst lärarna som bestämmer vad de ska arbeta med. I ett av språken beskriver eleverna att de har haft många olika lärare och därför inte har lärt sig så mycket som de skulle. Nu måste den nya läraren se till att de hinner lära sig det som de missat så därför kan de inte påverka undervisningen så mycket, förklarar eleverna. Om de är klara med sina arbetsuppgifter kan de önska vad de vill arbeta mer med.

I det andra språket beskriver eleverna att de har haft samma lärare hela tiden och därför ligger bra till. De får inte bestämma så mycket, men får ofta olika alternativ på tavlan vad de kan välja mellan. De jobbar också med olika studietekniker, säger eleverna. Exempelvis kan läraren säga att de kan använda presentationen för att öva eller öva i glosboken, så de får alternativ och kan välja det som passar dem bäst, berättar eleverna.

Eleverna beskriver också hur lärarna anpassar undervisningen efter olika elevers kunskaper och förutsättningar. Om det är någon som är på en högre nivå kan den få extra uppgifter medan andra kan behöva mer tid. Läraren anpassar så att det inte blir för lätt eller för svårt och läraren kontrollerar att de förstår, säger eleverna.

Lärarna beskriver att undervisningen bygger på vad eleverna behöver. Eleverna utvärderar även själva sina provresultat och försöker sätta ord på vad de tycker att de behöver hjälp med, vad de behöver träna på och vad lärarna kan göra annorlunda. Lärarna beskriver att de tänker på målspråksanvändningen i klassrummet som något viktigt men också att en allmän språkutveckling är viktig för eleverna. Det är inte alltid eleverna förstår de svenska orden som de ska lära sig på målspråket. Därför behöver lärarna förklara ord ibland, sådana som inte är självklara för deras elever. Exempelvis var det ingen elev som förstod ordet "turistbyrå" på varken svenska eller målspråket under dagens lektion, förklarar en lärare. Flerspråkiga elever lär sig nya ord på lite annorlunda sätt, ibland via engelska eller modersmålet, säger läraren. Eleverna vill gärna lära sig de svenska eller de engelska orden samtidigt som på målspråket för då lär de sig två begrepp samtidigt, förklarar läraren.

Lärarna ger eleverna några strategier och vägledning då språkkunskaperna inte räcker till

Granskningen visar att lärarna på olika sätt hjälper eleverna att hitta strategier för hur de kan hitta ord på målspråken och därmed göra sig förstådda då målspråket inte räcker till.

Eleverna beskriver att de utgår från de ord som de redan kan när de pratar eller ord från andra språk. De beskriver också att de har fått lära sig färdiga formuleringar som kan vara bra att kunna. Eleverna i ett av språken beskriver även de kan titta i en ordbok för att hitta rätt ord. Vid flera av lektionsobservationerna skriver lärarna formeluttryck och ord som eleverna kan behöva vid konversationsövningar. Skolinspektionen observerade att en lärare använde gester, pauser och andra elever när eleverna inte förstod istället för att växla över till svenska. Eleverna bekräftar att det är ett sätt att komma vidare när språket inte räcker till.

En lärare beskriver hur hen uppmuntrar pararbeten där eleverna utgör stöd och hjälp för varandra. Hen berättar att det också är stor vikt att förmedla till eleverna att det viktiga är att de gör sig förstådda. Det viktiga är att skapa en tilltro till sin egen förmåga hos eleverna, att de faktiskt kan en hel del, säger läraren. Det är sammanhanget som är det viktiga och det andra kan man kanske gissa, fråga om eller så är det kanske inte så viktigt. Läraren säger att olika strategier kan vara bra att lära ut och kunna men det viktigaste är att eleverna har en tilltro till sin förmåga.

En annan lärare beskriver att eleverna behöver lära sig att förstå hur man använder ordböcker. Hen ger dem uppgifter som att slå upp ett ord snabbt eller att slå upp ett verb för att eleverna ska bli bekanta med ordböckerna.

Under en av Skolinspektionens observationer instruerar läraren på målspråket vad eleverna ska göra under lektionen. Läraren hjälper till med kroppsspråket för att eleverna ska förstå. De ska arbeta med vägbeskrivningar under lektionen och läraren skriver en lista på tavlan med olika prepositioner och tar hjälp av eleverna för att visa vad några ord betyder, exempelvis mittemot och bakom. Det är endast franska som används. Olika användbara uttryck skrivs upp på tavlan och läraren låter olika elever "styra" henne genom att ge henne instruktioner för att komma fram till olika platser. Alla i rummet dividerar och skrattar och rättar varandra. Eleverna får sedan öva parvis på att ge varandra instruktioner på franska och få den andre att komma fram till de olika platserna. Läraren beskriver på franska skillnaden i hur man uttrycker sig när man inte känner någon och hur man artigt frågar efter vägen om man ska fråga en okänd person.

Lärarna arbetar för att skapa trygghet och ett tillåtande klimat i klassrummet

Granskningen visar att lärarna medvetet arbetar för att eleverna ska våga tala målspråket på lektionerna även om det skiljer sig åt mellan språken. Vidare visar

granskningen att lärarna har metoder och strategier för att skapa ett tryggt klassrumsklimat även om det finns elever i ett av språken som upplever att det kan vara stökigt på lektionerna.

Några elever beskriver att det känns tryggt att prata på målspråket i klassrummet. Det är bra och trygg stämning som gör att de vågar prata. Om någon skrattar, så skrattar alla. "Det är mycket skratt men vi skrattar med varandra", säger eleverna. Eleverna beskriver att läraren ser det man kan istället för det man inte kan. Läraren uppmanar eleverna att skriva eller säga det som de kan. Lärarens förhållningssätt speglar av sig i att vi vågar prata, tror eleverna. Man tänker inte på att man säger fel, säger en annan elev. Det känns naturligt att prata i klassrummet, säger några elever. Vissa elever räcker upp handen och andra inte men läraren fördelar ordet även till elever som inte räcker upp handen, säger eleverna. Läraren tvingar aldrig någon att prata om en inte är bekväm med det. Vid muntliga övningar och prov så parar läraren ihop en med andra som man är trygg med och som kan stötta varandra, beskriver eleverna. Ibland splittrar läraren upp oss också så att man ska lära känna nya personer och bli van att arbeta med flera olika. Läraren pratar också om hur de som lyssnar ska vara artiga och intresserade. Ingen ska peka ut någon för att ha gjort fel, beskriver eleverna.

En lärare beskriver hur hen peppar och berömmar eleverna mycket. Det är viktigt att det är roligt och att eleverna får höra att det de gör är bra. Det får absolut inte kännas som om någon straffas om någon gör fel utan eleverna måste uppmuntras att försöka själva, beskriver läraren. En annan lärare berättar att hen tycker det är viktigt att inte alltid utvärdera om det eleverna säger är rätt eller fel. Hen frågar ofta istället om de andra eleverna håller med den som har svarat. Det gäller att visa ett gott klassrumsklimat, att de inte skrattar åt varandra, berättar läraren. Det viktigaste är att eleverna får fram ett budskap, det är viktigare än att göra rätt. Läraren beskriver att hen ofta låter eleverna skriva svar på tavlan och om det blir fel så löser alla det tillsammans. Då blir det "vårt" fel, inte den enskilda elevens fel, förklarar läraren.

Vid Skolinspektionens observationer framträder olika bilder av hur stora möjligheter eleverna får att prata målspråket och hur trygga eleverna är med att prata inför varandra, såsom även tidigare konstaterats. Vid en av lektionsobservationerna är klassrumsklimatet oroligt och stökigt. I slutet av lektionen ska eleverna redovisa muntligt för varandra. De flesta eleverna redovisar men läraren vill att de ska prata fritt och inte läsa innantill vilket dock de flesta gör. Under lektionsobservationerna i ett annat språk framkommer att eleverna inte tänker på att de säger fel och det känns naturligt att prata målspråket i klassrummet, såsom eleverna beskriver det i intervjuerna. Eleverna skrattar och hjälper varandra för att uttrycka det de vill, allt på målspråket.

Sammanfattande bedömning av området:

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i moderna språk inte har en gemensam undervisningsidé kring utvecklingen av elevernas kommunikativa förmåga som är bärande för undervisningen. Lärarna reflekterar över det egna arbetet och hur det kan utvecklas men de arbetar inte på ett gemensamt sätt för att utforma en undervisning med den kommunikativa förmågan som utgångspunkt. Granskningen visar också att lärarna tar hänsyn till vad eleverna behöver och vad eleverna talar om vad de har för behov i undervisningen men att återkoppling från eleverna inte alltid används för att utveckla undervisningen. Lärarna arbetar aktivt med att ge eleverna en interkulturell förståelse av samhälle, kultur och levnadsvillkor i målspråksländerna. Granskningen visar vidare att elevernas möjlighet att använda målspråket på ett vardagligt och verklighetsnära sätt varierar mellan språken. Lärarna har metoder och strategier för att skapa ett tryggt klassrumsklimat även om det finns elever som upplever att det kan vara stökigt på lektionerna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver ge lärarna möjlighet till gemensam planering där de kan se till att undervisningen avseende utveckling av elevernas kommunikativa förmåga vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen ger eleverna olika möjligheter att utveckla kommunikativ förmåga så att de kan använda målspråket i olika sammanhang. Det handlar om att eleverna ska få möjlighet att formulera sig och samspela och interagera med andra i tal och skrift i meningsfulla situationer. Eftersom undervisningsidén kring kommunikativ förmåga inte är gemensam för alla lärare på skolan behöver lärarna ges möjlighet och riktlinjer för att systematiskt utveckla innehåll och arbetssätt tillsammans. I det arbetet ingår att ta vara på elevernas intressen och synpunkter på undervisningens innehåll.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tydliggör förväntningar på, och ser till att lärarna får möjlighet till att tillsammans diskutera, planera och operationalisera i klassrummet en gemensam idé kring kommunikativ förmåga. Denna undervisningsidé ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

I detta område granskas skolans arbete för att skapa förutsättningar för hög kvalitet i undervisningen i moderna språk. Detta för att studierna i moderna språk ska förbli attraktiva och ge eleverna förutsättningar att fullfölja sina studier.

Moderna språk har i huvudsak likvärdig status som andra ämnen

Granskningen visar att moderna språk i många hänseenden har likvärdig status och samma förutsättningar som andra ämnen. Den visar också att lärarna och rektorn lyfter fram värdet av att studera ett modernt språk. Huvudmannen har satsat på att utvecklingen av moderna språk genom att anställa en lektor som undervisar i moderna språk på skolan. Rektorn har däremot inte gett lärarna utrymme för att tillsammans utveckla undervisningen i moderna språk och rektorn följer inte upp kvaliteten i undervisningen.

Rektorn och biträdande rektorn rekryterades till skolan för att skolan behövde påbörja ett förändringsarbete. Det har nu skett en stor förändring sedan ett år tillbaka på skolan och de har nu fått ordning på organisationen och fått till en struktur med förstelärare och fysisk och social arbetsmiljö, berättar rektorn. Även elevernas resultat har gått upp. Rektorn berättar att det tidigare inte varit någon kontinuitet i språkundervisningen på skolan på grund av att det varit svårt att rekrytera behöriga lärare.

En tredjedel av eleverna i årskurs sju har gått på skolan i tidigare årskurser och två tredjedelar av eleverna kommer från grannskolorna som är F-6-skolor, berättar rektorn. Ingen samplanering mellan de olika skolorna har skett vilket kan vara något som de behöver tänka på, säger rektorn. Rektorskollegorna på de olika skolorna har diskuterat att erbjuda spanska och franska för årskurs sex på Hjulsta grundskola istället för att de olika skolorna undervisar sina elever själva i moderna språk men det är inget som är beslutat ännu, berättar rektorn.

Eleverna beskriver i intervjuer att de tycker att moderna språk är ett viktigt ämne eftersom det ger dem större möjligheter och att de får extra meritpoäng för att de läser moderna språk. De kommer att ha lättare att hitta ett jobb i framtiden om de kan många språk, säger eleverna.

Huvudmannen har, enligt rektorn, satsat på att anställa en lektor i moderna språk som arbetar med språkundervisning på skolan och med ett utvecklingsarbete om undervisning med ämnesdidaktiskt fokus. Hen arbetar även med utvärderingar av verksamhetsplanen. I sin tjänst ingår även 30 % för utvecklandet av ämnet moderna språk i en forskningsmiljö, "Stockholm Teaching and Learning" i samarbetet med Stockholms universitet. Sedan årsskiftet har också en behörig lärare i spanska anställts och de båda lärarna är mycket engagerade i sitt ämne, berättar rektorn.

Den nya läraren har kommit in i arbetet och har bra relationer med eleverna, beskriver rektorn.

Att få läsa ett tredje språk är en fantastisk möjlighet menar rektorn. Skolan erbjuder undervisning i spanska och franska och det mest populära språket är spanska, berättar rektorn. Det är dessvärre också ett ämne där det är svårt med behöriga lärare, säger rektorn. Under lång tid har de haft en vikarierande lärare i spanska, eller lärare som stannat endast en kort period. Språkundervisningen är organiserad så att eleverna har två längre pass per vecka. Det finns inte utrymme för en heltidstjänst i något av språken. Läraren i franska som också är lektor har andra uppdrag i sin tjänst och läraren i spanska undervisar även på en annan skola. För att kunna kombinera lektorns uppdrag och spanskalärarens anställning på en annan skola behöver språkundervisningen för eleverna ligga på två dagar i veckan, beskriver rektorn.

Rektorn har inte funderat på om det får några specifika konsekvenser för undervisningen då språket är schemalagt vid två längre tillfällen i veckan. Rektorn berättar att lärarna bestämmer själva över hur de ska samarbeta. De ska träffas och synka sina scheman för att kunna träffas men rektorn följer inte upp vad lärarna behandlar på sina träffar. Rektorn beskriver att lektorn är med i ledningsgruppen i flera sammanhang och är därför inte orolig att undervisningen i moderna språk inte ska hålla en hög kvalitet. Nästa år kommer lärarna att ha schemalagd tid tillsammans i ett arbetslag med lärarna i engelska och moderna språk.

Elevernas resultat följs upp genom att alla lärare träffas tillsammans med rektorn en gång per månad och går igenom alla ämnen och uppmärksammar om någon elev befarar att inte nå kunskapskraven. Lärarna förtydligar vad eleverna saknar och vad de behöver göra mer för att klara kunskapskraven. Elevens mentor har kontroll på hur det går för eleverna i respektive ämne. De brukar också diskutera om någon elev vill byta bort ämnet moderna språk, beskriver rektorn.

En av lärarna beskriver att rektorn följer upp undervisningen i moderna språk genom att göra lektionsbesök och frågar hen hur det fungerar. Den andra läraren, som även är lektor, beskriver att hen har fått i uppdrag av rektorn att ta hand om ansvaret i moderna språk. Hen ordnar med administrationen runt omkring moderna språk och följer upp hur det går för eleverna med språkvalet och eventuella omval. Det betyder inte att rektorerna inte är intresserade, beskriver läraren men de driver inte på arbetet med eleverna i moderna språk. Det arbetet är delegerat till hen.

Rektorn och biträdande rektorn gör lektionsbesök och har medarbetarsamtal men det sker ingen systematisk uppföljning. De har ingen specifik metod eller mål för uppföljning av undervisningen i moderna språk, berättar rektorn. Det är svårt att följa upp ämnet eftersom de inte kan innehållet, däremot kan de följa upp resultat och organisation, beskriver rektorn.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn styr och följer upp lärarnas gemensamma tid så att hen kan skapa sig en uppfattning av ämnets behov samt återkoppla till hela ämneslaget och på så vis bli mer delaktig i utvecklingen av undervisningen i ämnet. Rekommendationen hör tätt samman med utvecklingsområdet under frågeställning 1.

Arbetet för att säkra kompetens till undervisningen i moderna språk behöver utvecklas

Granskningen visar att lärarna i moderna språk är legitimerade men får olika tillgång till kompetensutveckling. Det är inte styrt av rektorn och det är enbart på eget initiativ som de kan anmäla sig till kompetensutveckling. Den tid lärarna har till gemensam planering kan inte alla lärare delta vid.

Enligt lärarna och rektorn är den kompetensutveckling som lärarna har fått ta del av ämnesövergripande och allmändidaktisk. De har ett utvecklingsområde inom KSBS (*Kommunens variant på Skolverkets SBS, "Samverkan för bästa skola"*) i området. Rektorn beskriver att de har en handlingsplan för fyra olika områden inom KSBS och ett område heter undervisningsvariation och det jobbar alla lärare med. Ett annat heter språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och den börjar nästa läsår. Detta sker för alla lärare och de har börjat med klassrumsobservationer som förstelärarna gör hos kollegor utifrån ett underlag, beskriver rektorn. Tanken är att alla lärare ska besöka varandra över ämnesgränserna.

Rektorn berättar att hen alltid är öppen för om lärarna vill gå på någon kompetensutveckling. Det finns exempelvis språklärardagar och det får lärarna gå på om de behöver, säger rektorn. En annan kompetensutveckling som behövs i området är att olika kollegiala lärande, beskriver rektorn. Det ska bli lättare att ordna framöver nu när de har tre lektorer i området, som kan dra i dessa trådar och organisera samverkan mellan lärarna. I området finns 13 skolor som totalt har tre lektorer, berättar rektorn. En av lärarna i moderna språk på skolan är även lektor och bedriver forskning inom moderna språk men detta kommer inte alla lärare till del då lärarna saknar gemensam planeringstid.

När det gäller att säkra behöriga lärare i moderna språk säger rektorn att det är en huggsexa om de behöriga som finns. Det är svårt att få tag på behöriga lärare, och många obehöriga håller inte den nivån som behövs. Man behöver också titta på språklärarnas kompetens. Undervisningen måste ge något och det finns en risk att eleverna bara får traggla grammatik om läraren inte kan språket flytande, säger rektorn.

Skolan har fått många sökande till tjänster i spanska men många är inte behöriga utan har ofta en bakgrund spanstalande länder vilket inte betyder att de har pedagogisk förmåga att lära ut språk, berättar rektorn. Nu känner sig rektorn lugn med att lektorn kommer att vara kvar på skolan.

En av lärarna beskriver att de har ingått i Samverkan för bästa skola från Stockholms stad, vilket har tagit stor del av deras gemensamma konferenstid. Utifrån

det har det varit andra typer av utvecklingsinsatser. På högstadiet har de jobbat med utveckling mer generellt och allmändidaktiskt. Inför nästa år har de fått igenom att de ska kunna ägna sig mer åt ämnesdidaktik, berättar läraren. Lärarna säger att de behöver få tid tillsammans och ha en agenda. Hen hoppas att det ska bli bättre tid för ämnesspecifika frågor under nästa läsår.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn skapar sig en bild av såväl gruppens som enskilda lärares kompetensutvecklingsbehov inom ämnet moderna språk. Lärarna i moderna språk riskerar annars att få olika förutsättningar och tillgång till kompetensutveckling.

Arbetet för att främja att elever fullföljer sina språkstudier kan utvecklas

Granskningen visar att det främst är elever som har svårigheter att nå kunskapskraven i svenska eller engelska eller nyanlända som väljer bort ämnet moderna språk till förmån för extra tid i svenska eller engelska. Granskningen visar också att det vid skolan finns en inarbetad rutin för de elever som ändå vill välja bort ämnet moderna språk, men att det inte finns någon systematisk uppföljning varför elever inte fullföljer studier i moderna språk.

Lärarna berättar att det finns elever som väljer extra engelska eller svenska istället för moderna språk eller som avbryter studier i ämnet. I årskurs sju läser ungefär 60 % av eleverna spanska eller franska och i årskurs nio ungefär 40%, berättar rektorn. Eleverna får sitt förstahandsval tillgodosett i fall de inte söker tyska som för tillfället inte ges vid skolan. En lärare berättar att de inte har så många avhopp från språkundervisningen men att skolan har en del elever som får rådet av lärare i svenska som andraspråk eller mentorn att ägna mer tid åt svenska eller engelska. Språkvalet blir mer behovsprövat än att de väljer för att de vill läsa språk, berättar läraren

Om en elev vill välja om så föregås det av ett möte med vårdnadshavare om vilka konsekvenser det får med ett ämne mindre. Rutinen är att mentor och undervisande lärare ska veta, liksom skolledningen. Alla förändringar måste skolledningen vara med på, berättar rektorn.

Lärarna säger att eleverna inte kan få stöd i moderna språk från någon annan än språklärarna. Det är även de som står för extra anpassningar. Det finns inga elever med åtgärdsprogram med insatser i moderna språk, säger lärarna. Det finns däremot elever som har godkänt i svenska och engelska som ändå läser alternativet svenska eller engelska istället för något modernt språk.

Om någon elev behöver stöd i språkstudierna får eleverna extra anpassningar som i alla andra ämnen, berättar rektorn. Det finns information om elever och de extra anpassningar de behöver på skolans digitala plattform. Rektorn har inte följt upp om anpassningarna följs. Det kan vara så att lärare som bara träffar eleverna några gånger i veckan inte följer upp de extra anpassningarna för eleverna, resonerar rektorn. Det är en fördel hos oss att grupperna är små och den effektiva tiden för lärare mot elev är ett stöd i sig när grupperna är små, säger rektorn. Specialpedago-

gerna är med i arbetslagen där även språklärarna finns, så de kan vara med i arbetet med eleverna i språk. Skolan har också elevhälsomöten där alla lärare är med, berättar rektorn. Eftersom det är en liten skola känner alla lärare varandra så det blir ganska enkelt att samarbeta kring eleverna, beskriver rektorn.

Rektorn säger att eleverna har rätt att välja bort ämnet om de vill och hen har inte sett några mönster i vilka som väljer bort språket. De har inte heller analyserat om orsakerna till avhoppen är något som behöver återkopplas till undervisningen. Hur många elever som väljer bort ämnet har rektorn inte hunnit analysera men det är inte fler än på den skola hen arbetade på förut, tror hen. Det finns elever som tröttnar på att läsa språk, säger rektorn. Det kan vara för att det allmänt är tufft att gå på högstadiet eller att eleverna inte kan svenska. Primärt måste vi ändå trycka på att eleverna får behörighet i svenska som är ett kärnämne som de behöver för att söka till gymnasiet.

En av lärarna berättar att när hen anställdes var hen den första fast anställda språkläraren på många år. De har nu börjat följa upp hur många som läser språk eller väljer om och den statistiken är jätteintressant, berättar läraren. Läraren säger att det förståelig att elever väljer alternativ med mer tid för svenska eller engelska eftersom ämnet moderna språk konkurrerar med svenska och engelska. Eleverna byter inte för att få mer tid till andra ämnen utan det beror ofta på behov av stöd i svenska som andraspråk och engelska som de får läsa på språkvalstid, säger läraren.

Sammanfattande bedömning av området:

Skolinspektionens bedömning är att moderna språk huvudsakligen har likvärdig status med andra ämnen. Granskningen visar att det främst är elever som har svårigheter att nå kunskapskraven i andra ämnen som väljer bort ämnet moderna språk till förmån för svenska eller engelska. Det sker däremot ingen systematisk uppföljning varför elever inte fullföljer studier i moderna språk. En av lärarna är lektor och bedriver forskning inom moderna språk men det kommer inte alla lärarna i moderna språk till del då lärarna saknar gemensam planeringstid. Alla lärare i moderna språk får således inte möjlighet ta del av fortbildning och forskning och beprövad erfarenhet för att säkra kompetensen i moderna språk.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver följa upp undervisningen i moderna språk för att säkerställa att undervisningen främjar att elever fullföljer sina språkstudier.

Rektorn behöver utveckla skolans analys kring orsaker till avhopp från moderna språk för att ge alla elever förutsättningar att fullfölja sina studier i moderna språk. Både rektorn och lärare bör regelbundet följa upp vad som ligger bakom avhopp och omval från ämnet moderna språk. Det kan undersökas om eleverna har behov

av mer stöd eller om det är något i undervisningens genomförande som skulle kunna underlätta och leda till att eleverna inte väljer bort moderna språk.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar tydliga rutiner för hur hen systematiskt följer upp orsaker till avhopp och koppla tillbaka till undervisningen för att säkerställa undervisningens kvalitet och att främja att fler elever fullföljer sina språkstudier.

X Mirzet Tursunovic

Beslutsfattare

Beslutet har fattats av utredaren Mirzet Tursunovic

Utredaren Lena Knutsson har varit föredragande i ärendet.

X Lena Knutsson

Föredragande

Bilaga 1: Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Inom respektive frågeställning granskas följande:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning ger undervisningen i moderna språk elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga (produktion och interaktion) så att de kan använda målspråket i olika sammanhang?

1. Undervisningsidé kring kommunikativ förmåga på målspråket
2. Arbetsformer och stöd för användande av målspråket
3. Vägledning och arbetssätt för att pröva strategier då språket inte räcker till
4. Klassrumsklimat för att förebygga talängslan och uppmuntra användning av språket

Frågeställning 2: I vilken utsträckning skapar skolan förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet som ger elever reella möjligheter att fullfölja sina studier i moderna språk?

1. Likvärdig status kring undervisningen i moderna språk
2. Arbete för att säkra kompetens till undervisningen i moderna språk
3. Förutsättningar för fjärrundervisning i moderna språk (endast för skolor med fjärrundervisning)
4. Arbetssätt för att främja att fler elever fullföljer studier i moderna språk

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: (<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/skolans-arbete-for-kvalitet-i-undervisningen-i-moderna-sprak--undervisning-for-kommunikativ-for-maga/>)

Bilaga 2: Författningsstöd

Enligt **skollagen**¹ ska elever i grundskolan erbjudas undervisning i moderna språk. I **skolförordningen**² anges under vilka förutsättningar som undervisning ska erbjudas och anordnas i språken franska, spanska och tyska. Under vissa förutsättningar får fjärrundervisning anordnas i ämnet moderna språk i grundskolan (10 kap 4 och 8 §§ och 21 kap 2-5 §§ skollagen, 5 a kap. 2-4 §§ och 9 kap. 5-7 skolförordningen).

Frågeställning 1

Enligt **skollagen** ska det i utbildningen i grundskolan tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I skollagen föreskrivs att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vidare anges i skollagen att elever i grundskolan ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av skollagens framgår också att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av **skolförordningen** framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Av **läroplanen** framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning. Vidare anges i läroplanen att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan. Därtill framgår av läroplanen att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen. Av läroplanen framgår också att rektorn har ansvaret för skolans resultat och, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet (1 kap. 4-5 §§, 3 kap 2 § och 5 kap 3 § skollagen, 5 kap. 2 § skolförordningen, Lgr11; 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Av **kursplanen**³ för ämnet moderna språk framgår att undervisningen i moderna språk syftar till att bland annat ge eleverna möjlighet att utveckla en allsidig

¹ Skollag (SFS 2010:800)

² Skolförordning (SFS 2011:185)

³ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Kursplaner, 5.6 Moderna språk.

kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå talat och skrivet språk, att kunna formulera sig och samspela med andra i tal och skrift och att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikationen och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till⁴ (Lgr11; Kursplaner, 5.6 Moderna språk).

Frågeställning 2

I **skollagen** föreskrivs att det pedagogiska arbetet vid skolenheten ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas och ansvarar för att kvalitetsarbete vid skolenheten genomförs. I **läroplanen** anges att rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Vidare har rektorn, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (2 kap. 9 § och 4 kap. 4 § skollagen, Lgr 11; Varje skolas utveckling, 2.8 Rektors ansvar).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av **läroplanen** framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (3 kap 5 och 7-10 §§ skollagen, Lgr; 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektors ansvar).

⁴ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet ändras den 2 juli 2021 genom förordning SKOLFS 2021:5 som tillämpas första gången på utbildning från och med höstterminen 2022 (Lgr22).

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Utvecklingsområde : Rektorn behöver ge lärarna möjlighet till gemensam planering där de kan se till att undervisningen avseende utveckling av elevernas kommunikativa förmåga vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde : Rektorn behöver följa upp undervisningen i moderna språk för att säkerställa att undervisningen främjar att elever fullföljer sina språkstudier.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?